

Motion till riksdagen
2011/12:Ju354

av **Morgan Johansson m.fl. (S)**

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut	2
Inledning	2
Nationell spjutspetsorganisation mot den organiserade brottsligheten.....	4
Fler synliga poliser	5
Totalt 80 miljoner kronor för pilotprojekt i att förbättra det brottsförebyggande arbetet.....	5
100 miljoner kronor för att bekämpa bidragsfusk	6

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
1:1 Polisorganisationen	20 066 787	+110 000
1:3 Åklagarmyndigheten	1 238 070	+15 000
Summa för utgiftsområdet	37 870 897	+125 000
<i>Specificering av anslagsförändringarna</i>		
1:1 Ökade resurser för att bekämpa skatte- och bidragsfusk		+10 000
1:1 Ökade resurser för bekämpning av organiserad brottslighet		+100 000
1:3 Ökade resurser för att bekämpa skatte- och bidragsfusk		+15 000

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade anslag till polisen för att bekämpa den organiserade brottsligheten.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öronmärka särskilda medel för att anställa civila inom polisen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om öronmärkning av resurser till ett pilotprojekt för att förbättra samverkan vid utslussning genom en utslussningspeng.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade anslag till polisen för att bekämpa bidragsfusk.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade anslag till Åklagarmyndigheten för att bekämpa bidragsfusk.

Inledning

Alla människor ska kunna känna sig trygga i vardagen och slippa känna rädsla för att utsättas för brott. Vårt öppna samhälle bygger på demokratiska värderingar om lika människovärde och ömsesidig respekt. Den socialdemokratiska visionen om att alla människor ska kunna leva i frihet, rättvisa och jämlikhet kränks och utmanas dagligen av brottslighet. Brottslighet kränker rättigheter till liv och egendom, hotar öppenheten och undergräver tilliten mellan människor och gentemot samhället. Därför kan brott aldrig accepteras. Den som råkar ut för ett inbrott, en stöld, en grov kränkning eller fysiskt våld måste kunna lita på att samhället bryr sig om det lidande, den ilska och van-

Fel! Okänt namn på

makt som det innebär att bli brottsoffer. Snabbt stöd och möjligheter till upprättelse är avgörande. Den som begått brottet måste snabbt nås av en reaktion. Rättsväsendet måste stå upp för de krav medborgarna har om effektivitet, rättssäkerhet och rättstrygghet.

Under de senaste åren har antalet anmälda brott ökat kraftigt. Den grova organiserade brottsligheten har fått fäste i Sverige. Gängkriminaliteten har inte bara ökat, utan syns och påverkar också vardagen för många människor. Rena avrättningar på offentliga platser och skottlossningar i centrala delar av våra storstäder skapar en otrygghet i samhället som vi inte tidigare haft. Hot och olika övergrepp drabbar både vanliga människor och myndighetspersonal inom de rättsvårdande myndigheterna. Det är en oroande utveckling. Kriminaliteten har blivit både råare och mera hänsynslös.

Globaliseringen som skett under flera år ställer högre krav på internationell samverkan för att bekämpa kriminaliteten. När brottsligheten verkar över landsgränser måste även rättsväsendets aktörer ha möjlighet att verka internationellt. Men det krävs även bättre samverkan inom Sveriges gränser mellan olika aktörer. Vi måste ha en modern polisorganisation som har kraft att bekämpa brott över hela landet och som kan utgöra en spjutspets i kampen mot den organiserade brottsligheten.

Vi socialdemokrater drev fram satsningen på fler poliser under vår regeringsperiod. Det var bra och nödvändigt, men rättsväsendet är större än polisen. Hela rättskedjan måste fungera – det brottsförebyggande arbetet, polis, åklagare, domstolar och kriminalvård har alla avgörande roller.

Kriminalpolitiken är större än rättsväsendet. En viktig del av det kriminalpolitiska arbetet måste vara att förebygga och förhindra kriminalitet. Ju bättre samhället blir på det, desto mindre blir lidandet för alla inblandade parter. Därför är det grundläggande att det finns en helhetssyn i kriminalpolitiken, där vi förstår att ökade klyftor leder till ett otryggare samhälle med fler brott.

För att långsiktigt få ner brottsligheten måste arbetslösheten och klyftorna i samhället minska. Genom satsningar på välfärden skapar vi förutsättningar för en trygg uppväxt för barn och ungdomar som får dem att växa och utvecklas. Ett modernt och framåtblickande samhälle bygger på gemenskap, solidaritet, rättvisa och trygghet som river hinder mot människors frihet så att de kan förverkliga sina drömmar. Satsningar på fritidsgårdar, skola, högre utbildning, investeringar i infrastruktur och bostäder gör Sverige rikt och får Sverige att hålla ihop. Vi vill ha ett samhälle där välfärd och möjligheter kommer alla till del. Då krävs sociala investeringar. Sveriges utmaningar kan inte mötas med sänkta skatter.

Vi socialdemokrater är övertygade om att en helhetssyn på de politiska lösningarna krävs för att nå ett tryggt och framgångsrikt Sverige. Ett samhälle där alla får del av välfärden minskar risken för unga människor att hamna i kriminalitet. På det sättet hänger välfärdspolitiken och kriminalpolitiken ihop. Vi är tuffa mot brott, men vi är också tuffa mot brottens orsaker.

Fel! Okänt namn

Nationell spjutspetsorganisation mot den organiserade brottsligheten

Vi vill satsa 400 miljoner kronor extra totalt under perioden 2012–2015 i kampen mot den organiserade brottsligheten. Det är resurser som ska gå till att förstärka Rikskriminalpolisen.

Ingen vet riktigt hur mycket pengar som omsätts genom den organiserade brottsligheten, men siffror på 1 500 miljarder dollar per år nämns. Även i Sverige handlar det om miljardbelopp varje år. Den organiserade brottsligheten ägnar sig åt allt från ekonomisk brottslighet, narkotikasmuggling, hänsynslös handel med människor till att råna, hota och utpressa enskilda och företagare. Det finns tydliga kopplingar mellan den grova organiserade brottsligheten och terrorism, som inte sällan finansieras genom grova brott. Den grova organiserade brottsligheten har fått fäste i Sverige. I vissa städer har maffialiknande organisationer vuxit fram. Det krävs en kraftfull mobilisering mot den grova organiserade brottsligheten.

Regeringens satsning mot den organiserade brottsligheten är inte tillräckligt effektiv. Därför vill vi göra en särskild satsning mot den organiserade brottsligheten. Vi satsar ytterligare 100 miljoner kronor per år som vi vill ge till Rikskriminalpolisen.

Idag består regeringens satsning mot den organiserade brottsligheten av 200 polisanställda, indelade i åtta aktionsgrupper runt om i landet. Rikskriminalpolisen, som leder Sveriges kamp mot den grova organiserade brottsligheten, nationellt och internationellt, har 30 personer anställda genom denna satsning. Vi har vid flera tillfällen uttalat att det finns ett behov av att centralisera kampen mot den organiserade brottsligheten. Det finns ett mervärde av att samla specialistkompetens på samma ställe. Vi vet också av erfarenhet att sådana insatser är mycket resurskrävande och kräver uthållighet. En alltför utspridd organisation riskerar att bli sårbar, tappa kontakten med huvuduppdraget och utan kraft att agera.

Därför har vi motionerat om att vi vill slå ihop de enheter inom rättsväsendet som arbetar mot dessa brott, Rikskriminalpolisen, Säkerhetspolisen och Ekobrottsmyndigheten, till en nationell spetsorganisation med namnet Polisens riksorganisation mot ekonomisk och organiserad brottslighet (REKO). Det skulle innebära en tydligare och rakare ledningsfunktion inom polisen. Revirtänkandet minskar och informationsutbytet fungerar bättre. Brotten det handlar om har nästan alltid en koppling till alla tre myndigheterna och kommer då att hanteras effektivare. Det gäller även underrättelsearbetet som är en viktig del av både Rikskriminalens och Säkerhetspolisens arbete.

Ett första steg mot en nationell spjutspetsorganisation mot den organiserade brottsligheten är att förstärka Rikskriminalpolisens arbete mot den organiserade brottsligheten. Genom en sådan central förstärkning skapas betydligt bättre förutsättningar för att samla kunskap och använda resurserna på ett effektivt sätt. Vi vill därför ge 100 miljoner kronor per år till Rikskriminalpolisen under perioden 2012–2015, vilket motsvarar minst 100 tjänster med

specialistkompetens. Det innebär en kraftfull förstärkning till de 30 personer som Rikskriminalpolisen har fått genom regeringens ställningstagande.

Fler synliga poliser

Vi vill öronmärka 30 miljoner kronor per år för att anställa civilanställda vid polisen.

Regeringen ökar polisens anslag med 150 miljoner kronor från och med 2012 för att vidareutveckla verksamheten och öka kompetensen inom myndigheten. Vi gör bedömningen att polisen behöver mer resurser och att 150 miljoner kronor är nödvändigt. Men vi vill använda resurstillskottet mera effektivt. Ett stort problem är att polisen saknar civilanställda för att klara sin verksamhet på ett effektivt sätt. Under den borgerliga regeringen har antalet civilanställda minskat tre år i rad, sammanlagt med flera hundra. Samtidigt har ungefär 2 500 nya poliser har tillkommit de senaste åren, alltför få av dessa ägnar sig åt utryckningsverksamhet. Många tvingas istället ägna sig åt verksamheter som civilanställda tidigare gjort, som att svara i telefon eller sitta som receptionister. Vi vill därför öronmärka 30 miljoner kronor för att anställa civilanställda så att poliser kan arbeta ute, där de behövs.

Totalt 80 miljoner kronor för pilotprojekt i att förbättra det brottsförebyggande arbetet

Vi vill öronmärka 20 miljoner kronor under perioden 2012–2015 till ett pilotprojekt för bättre samverkan vid utslussning, s.k. utslussningspeng.

Livet efter anstaltsvistelse är svårt och innebär många gånger att insatser behövs från flera myndigheter, trots att kriminalvården ska utformas på ett humant sätt så att den intagnes anpassning i samhället främjas och skadliga följder av frihetsberövandet motverkas. Förberedelserna för den intagnes frigivning skall vara särskilt inriktade på konkreta åtgärder för att underlätta övergången till ett liv i frihet. Syftet är att den intagne vid frigivningen i möjligaste mån skall ha sin försörjning ordnad genom arbete eller på annat sätt och att han eller hon skall ha tillgång till bostad. Trots detta vet vi att de flesta av de intagna saknar ett arbete efter frigivningen och många saknar bostad. Över hälften av dem som intas i anstalt är narkotikamissbrukare. Risken att återfalla i brott är därför hög. I genomsnitt återfaller ungefär 40 procent av de lagförda i brottslighet inom tre år. För narkotikabrott är återfallsfrekvensen ännu högre. Behandling ges idag inom kriminalvården. Den nya insatsen vårdvistelse ger ytterligare en möjlighet till behandling.

Det är viktigt att kommunerna har en god beredskap att erbjuda bostad, utbildning, stöd och vård som behövs efter frigivandet. För att underlätta kommunernas möjlighet till detta menar vi att alla de resurser som finns inom

Fel! Okänt namn på

missbrukarvården, socialtjänsten, Arbetsförmedlingen etc. kan samordnas på ett bättre sätt för att ge varje enskild individ ett relevant stöd i samband med frigivningen med en så kallad utslussningspeng. Stödet ska vara individuellt och insatserna ska vara riktade mot till exempel fortsatt missbruksvård, arbetspraktik, utbildning och boende. Insatserna ska vara dokumenterade i en handlingsplan som skrivits under av den enskilde, kriminalvården och kommunen. Kriminalvården ska vara huvudansvarig för att en handlingsplan upprättas. Vi vill starta ett pilotprojekt för en sådan samverkan och en utslussningspeng som ska pågå under åren 2012–2015. Kriminalvården ska vara den myndighet som ansvarar för utbetalning av de ekonomiska medlen (utslussningspengen). Först och främst ska projektet inriktas mot yngre intagna mellan 20 och 30 år gamla. För detta ändamål öronmärker vi 20 miljoner kronor av Kriminalvårdens resurser under perioden 2012–2015. Samtidigt behöver en utredning följa projektet och utveckla den så kallade utslussningspengen. Mer om detta återfinns i vår motion ”Trygghet mot brott”.

100 miljoner kronor för att bekämpa bidragsfusk

Vi vill satsa totalt 100 miljoner kronor till polisen och Åklagarmyndigheten under perioden 2012–2015 för att förstärka kampen mot bidragsbrott.

Socialdemokraternas ekonomiska politik bygger på tydliga moraliska principer om att man ska göra rätt för sig. Detta är kärnan i vad vi kallar värdeburen tillväxt, ett samhällskontrakt som förutsätter att den enskilde kan vara trygg i att det offentliga gör allt som står i dess makt för att skattemedel används på det absolut mest effektiva sättet.

Ett robust samhällskontrakt med icke-korrupta kostnadseffektiva myndigheter och en väl fungerande skatteuppbörd är en central del i värdet av starka offentliga finanser.

För att upprätthålla ett starkt samhällskontrakt är det avgörande att alla former av skatte- och bidragsfusk motverkas kraftfullt. Skatteverket beräknar att staten förlorar cirka 130 miljarder kronor i uteblivna skatteintäkter varje år. Det är ett resultat av både medvetet skattefusk och oavsiktliga misstag, men fusket står för den största delen. Därför vill vi på utgiftsområde 3 under åren 2012–2015 tillföra Skatteverket totalt 200 miljoner kronor för ökade resurser till att bekämpa skattefusk.

I en nyligen genomförd granskning av myndighetens arbete mot bidragsbrott har Riksrevisionen visat att många bidragsbrottsärenden blir liggande vid de olika myndigheterna i utredningskedjan, vilket innebär att det tar lång tid från att en misstanke uppstår till att beslut fattas i åtalsfrågan. Den totala genomsnittliga tiden det tar för myndigheterna att utreda ett bidragsbrottsärende mot Försäkringskassan uppgår i dag till cirka ett år och åtta månader. Långa genomströmningstider leder till risk för preskribering, men också till risk för att den preventiva effekten hämmas.

Fel! Okänt namn på

Vi menar att de rättsvårdande myndigheterna behöver förstärkta resurser under kommande år för att bekämpa bidragsbrott. Riksrevisionens granskning indikerar att det är i slutet av utredningskedjan som de största flaskhalsarna finns. I en särskild satsning mot bidragsbrott anslår vi därför totalt 100 miljoner kronor till polisen och Åklagarmyndigheten under perioden 2012–2015. Medlen ska fördelas genom att Åklagarmyndigheten tillförs 15 miljoner kronor per år 2012–2015 utöver regeringens budget och polisen tillförs 10 miljoner kronor per år under samma period.

Stockholm den 4 oktober 2011

Morgan Johansson (S)

Kerstin Haglö (S)

Elin Lundgren (S)

Arhe Hamednaca (S)

Christer Adelsbo (S)

Anna Wallén (S)

Mattias Jonsson (S)